

EMDR bij jongeren in de forensische GGZ



Mirjam Heinemans, Psychotherapeut

Jacqueline van Baar, GZ-psycholoog

Thimo van der Pol, Psychotherapeut & Onderzoeker

18-9-2026

Programma

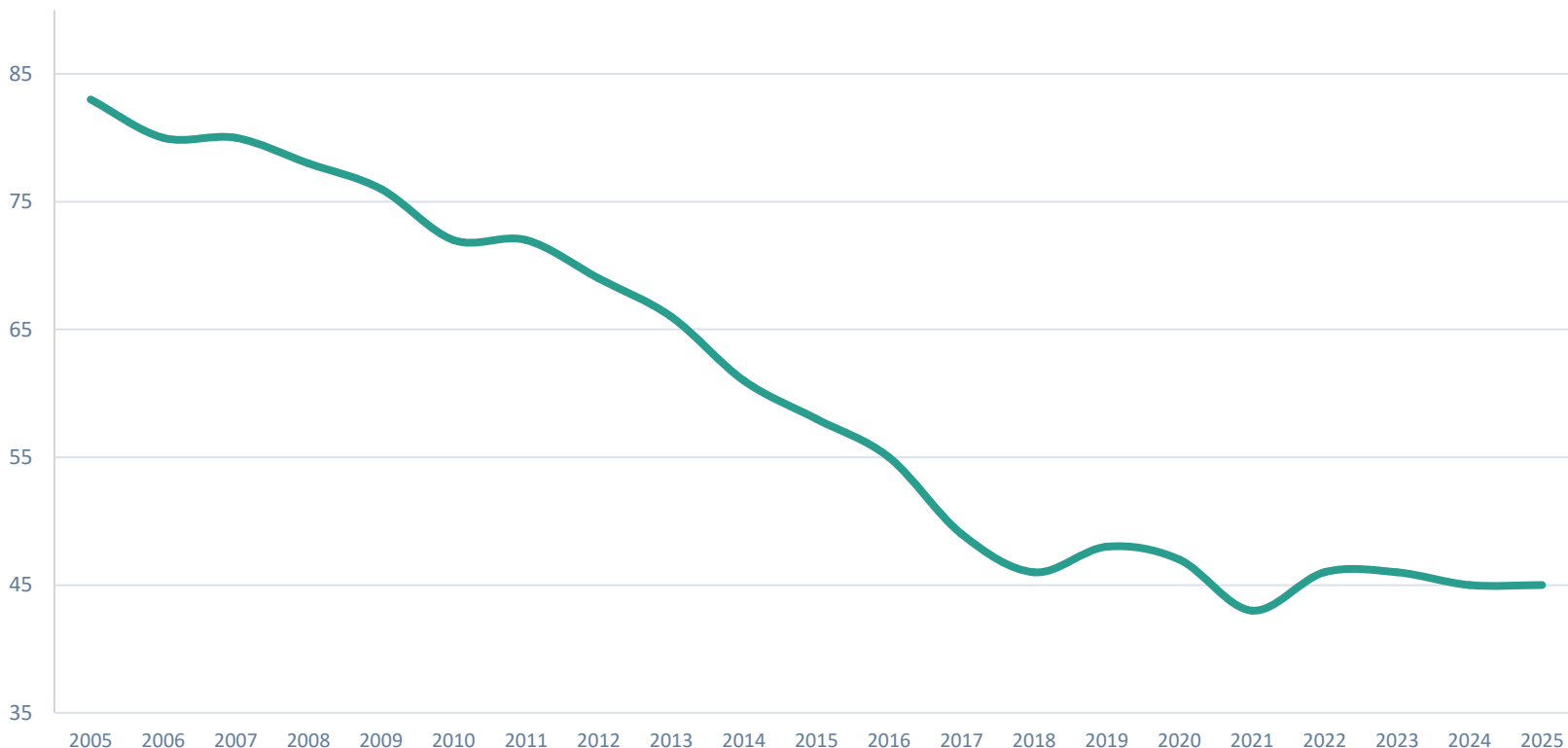
- Berichten uit de wetenschap: stand van zaken
- Introductie doelgroep (film deel 1)
- Korte theorie verband met trauma
- Wat werkt niet (film deel 2)
- Wat werkt wel (geschiedenis en aanpak)
- Casus (film Jacco)
- Oefenen
- Overwegingen EMDR
- afsluiten

Wetenschappelijke bevindingen doelgroep

- Stand van zaken delictgedrag, psychopathologie en prevalentie in Nederland

Geregistreeerde criminaliteit daalde sterk en stabiliseerde daarna

Misdrijven per 1.000 inwoners, 2005–2025



–46%

**van 83 naar 45
per 1.000 inwoners**

Sinds 2018 schommelt het
niveau rond 43–48 per 1.000.

Let op: registratie hangt ook af van
aangiftebereidheid en
politieprioriteiten.

Trauma is eerder regel dan uitzondering in de forensische zorg

Prevalentie hangt sterk af van populatie, meetinstrument en definitie

67%

jeugdtrauma

Nederlandse forensisch-psychiatrische
patiënten
(n = 436)

36,5%

trauma in volwassenheid

Dezelfde Nederlandse cohortstudie

41%

PTSS-symptomen

Italiaanse beveiligde forensische setting
(n = 53)

Klinische boodschap

Een PTSS-diagnose alleen onderschat de traumalast. Systematische traumaanamnese en screening zijn nodig.

Trauma komt veel voor bij jongeren in het jeugdstrafrecht

Internationale studies, definities en meetinstrumenten verschillen

tot 90%

traumablootstelling

Jongeren met contact met het
jeugdstrafrecht

12,4%

PTSS totaal

Meta-analyse bij instroom in detentie
(18 studies, n = 8.138)

24,4%

PTSS bij meisjes

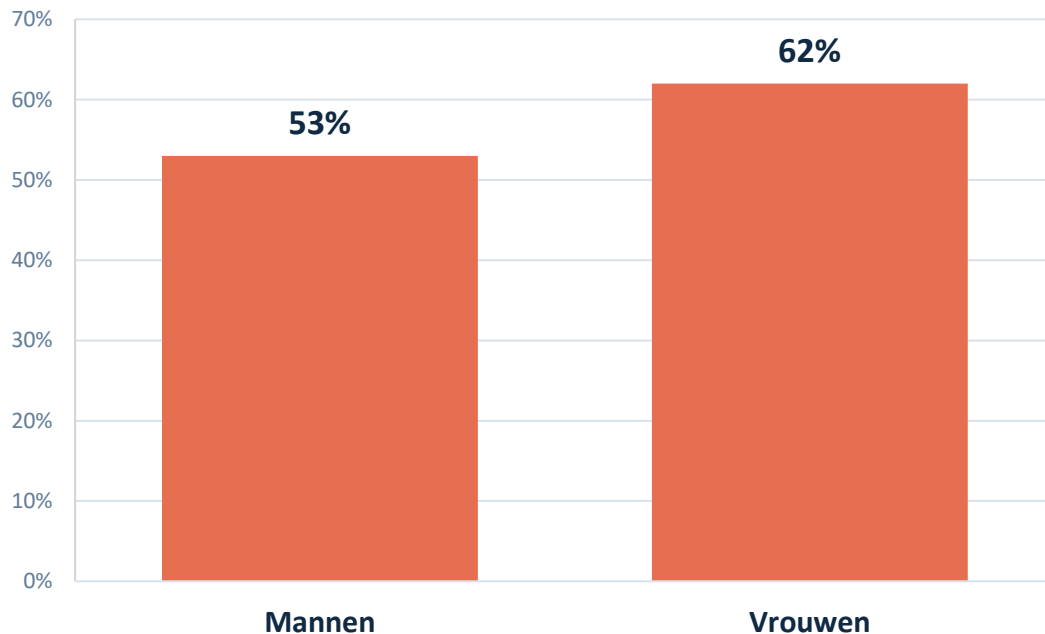
Tegenover 7,7% bij jongens
in dezelfde meta-analyse

Klinische boodschap

Traumablootstelling en PTSS zijn verschillende uitkomsten. Screening moet beide afzonderlijk in beeld brengen.

Herhaalde ACE's kenmerken meer dan de helft van de Nederlandse PPC-populatie

Landelijke cohortstudie, vier Penitentiair Psychiatische Centra, n = 3.421



Bij mannen hing herhaalde blootstelling samen met grotere kans op:

- | | |
|----|---|
| 01 | een geweldsdelict |
| 02 | middelen- of verslavingsproblematiek |
| 03 | persoonlijke- en trauma/stressstoornissen |
| 04 | neurobiologische ontwikkelingsstoornissen |

Stapeling geeft klinisch relevantere informatie dan één losse traumacategorie.

Vier op de tien jeugdige delinquenten rapporteert cumulatieve ACE's

Systematische review en meta-analyse van 31 studies bij jongeren van 10–19 jaar

39,4%

gepoolde prevalentie van cumulatieve ACE's

Individuele ACE-categorieën varieerden van 13,7% tot 51,4%.

1,97x

hogere odds op recidive

95% BI 1,58–2,44 bij cumulatieve ACE's

De stapeling vraagt om een ontwikkelingsgerichte casusconceptualisatie, niet om een ACE-score als individuele voorspeller.

Danny op straat NPO/ YouTube

Documentaire over onze doelgroep

https://www.youtube.com/watch?v=hWoeDd_DvR0

Trauma veroorzaakt trauma

- Hele families kunnen getraumatiseerd leven, generatie na generatie
- Veroorzaakt generaties die opgroeien met patronen van onveilige en gedesorganiseerd gehechtheidsrelaties/ circles of distrust
- Resultaat is dat kinderen vaak traumatische ervaringen opdoen in vroege jeugd waarbij een of beide ouders niet beschikbaar zijn.
- Dit creëert beperkt mentaliserend vermogen en weer meer kwetsbaarheid om relationeel trauma te ervaren
- Deze jongeren zijn niet alleen dader maar ook slachtoffer

Wat werkt niet

- Top-down met hen spreken
- Gevangenisstraf
- Boetes aan ouders
- Messen/wapen verbod
- Eindeloze vragenlijsten
- Trainingen bij de start

Hoe we gekomen zijn tot een nieuwe aanpak voor forensische families jongeren in Nederland

- Functional Family Therapy uit de VS nu Relationele Gezinstherapie

Drie fases

Engagement motivation

Herstel van gesprek in gezin, ontwikkeling nieuw narratief waarbij iedereen bevrijd is van schuld, en de goeie intenties achter gedrag is onderzocht.

Behaviour change

Generalisation

Validatie en motiveren

- Optimale afstemming op ontwikkelingsfase van de jongere/spiegelen
- Echtheid
- Geduld en echte interesse (sociale media/muziek)
- Vertrouwen bouwen doe wat je zegt en zeg wat je doet, voorspel ook miscommunicatie
- Voortdurend aan veilige omgeving werken
- Outreachend geen ontsnapping
- Uitleg handout
- Intro casus Jacco

Oefenen in groepjes van vier

- 15 min plus feedback/vragen
- Aan de hand van flyer

terugkoppeling

Overwegingen voor de start van EMDR

- Psycho educatie rugzak/ computer virus metafoor/ window of tolerance
- Veilige plek installeren in lijf, vervolgens de stress situatie oproepen, vermengen, en nu de stressvolle situatie oproepen.
- dyadic resourcing protocol
- Cluster de trauma's in thema's school/ straat/ thuis/ sociale media

Enorme voordelen EMDR voor deze groep; ze hoeven niet te praten, zij hebben controle over narratief, zij beslissen. Blijf alert en voeg interweaves toe

behandeluitkomsten

- Grote traumatische situaties zijn verwerkt,
- Jongere is waar mogelijk meer ingebed in gezin en maatschappij
- Verbeterde coping en emotieregulatie

3 min JVB



afsluiten

- Belangrijk om een imaginaire kluis te hebben in je kamer waar alles achterblijft totdat hij/zij weer terugkomt en klaar is om de kluis weer te openen. Dit geeft ook gevoel van controle en de regie te hebben.
- Blijf in contact laagdrempelig. Voorspel terugval.

Jonge mensen lijken soms hopeloos, maar zijn vaak meer meer veranderbaar en meer weerbaar dan je denkt als ze de juiste behandeling krijgen

It is a joy to be hidden, and disaster not to be found.

-D.W. Winnicott

Vragen en opmerkingen?

Dank voor je aandacht